

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa T. S.
przeciwko T. Spółce z o.o. w W.
o odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 4
czerwca 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy
z dnia 23 stycznia 2023 r., sygn. akt VII Pa 60/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Świdnicy wyrokiem z dnia 23 stycznia 2023 r. zmienił, zaskarżony apelacją pozwanej T. Spółki z o.o. w W., wyrok Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 3 sierpnia 2022 r., zasądzający od pozwanej na rzecz powoda T. S. kwotę 23.729,16 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę w ten sposób, że uchylił zaskarżony wyrok w całości (pkt I), oddalił

powództwo (pkt II) i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje (pkt III).

Sąd Okręgowy nie zgodził się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, jakoby zachowanie powoda nie stanowiło ciężkiego naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych oraz pozwana nie wykazała, że po stronie powoda istniała wola zabrania sterownika, a więc nie była to próba kradzieży, jak wskazano w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę. Zdaniem Sądu Okręgowego, powód wymontowując z urządzenia sterownik i umieszczając go w swojej szafce niewątpliwie naruszył podstawowy obowiązek pracowniczy dbałości o dobro zakładu pracy i ochrony jego mienia (art. 100 § 2 pkt 4 k.p.), a takie zachowanie trzeba traktować w kategorii ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych w rozumieniu art. 52 § 1 pkt 1 k.p. Nie zmienia stanu rzeczy to, że powód schował sporną część do szafki, a nie wyniósł poza zakład pracy, bo o bezprawności jego zachowania przesądzają zapisy regulaminu pracy, który zabrania przechowywania w szafce ubraniowej przedmiotów należących do pracodawcy z wyjątkiem odzieży ochronnej i środków ochrony osobistej. Pracownicy pozwanej nie są uprawnieni do dowolnego dysponowania częściami maszyn należącymi do pracodawcy, nawet zepsutymi, jeżeli nie wynika to z konkretnych zezwoleń, uprawnień czy regulaminów. Rażące niedbalstwo powoda wyraża się w tym, że chowając część do szafki miał świadomość bezprawności swojego zachowania, skoro wiedział, że musi to zgłosić przełożonemu, ale tego nie zrobił. W ten sposób świadomie naraził się na negatywne konsekwencje w postaci postępowania dyscyplinarnego. Według Sądu Okręgowego, nawet jeśli nie doszło do kradzieży i bezprawne wymontowanie części z urządzenia nie uszczupliło ostatecznie majątku pracodawcy, to jednak zagroziło jego interesowi majątkowemu, jak też naruszona została dyscyplina i porządek w miejscu pracy. Przesłanka naruszenia interesów pracodawcy aktualizuje się nawet przy jednorazowym zachowaniu pracownika, dlatego w sprawie nie miała znaczenia dotychczasowa nienaganna praca powoda.

Powód zaskarżył w całości skargą kasacyjną wyrok Sądu Okręgowego, domagając jego uchylenia w całości, jak też poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w

innym składzie, zasądzenia od pozwanej na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a także rozpoznania sprawy pod nieobecność pełnomocnika skarżącego.

W skardze kasacyjnej opartej na obu przesłankach z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. zarzucono naruszenie: 1) art. 52 § 1 pkt 1 k.p., przez jego błędne zastosowanie, podczas gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwalał przyjąć, że: a) skarżący w sposób oczywisty dopuścił się ciężkiego i świadomego naruszenia obowiązków pracowniczych, jakimi była dbałość o dobro zakładu pracy, ochrona jego mienia oraz zachowanie w tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę, zwłaszcza, że naruszenie to w zakresie winy skarżącego nie polegało na jego złej woli albo rażącym niedbalstwie, b) rozwiązanie umowy o pracę ze skarżącym w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. było uzasadnione, c) zgodnie z powszechnie przyjętymi regułami interpretacji w zachowaniu skarżącego ujawniły się trzy elementy niezbędne do przypisania mu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, tj. bezprawność zachowania, naruszenie albo zagrożenie interesów pracodawcy oraz zawinienie w postaci winy umyślnej albo rażącego niedbalstwa; 2) art. 56 § 1 k.p., przez jego niezastosowanie wskutek wadliwego przyjęcia, że przedstawiona przyczyna rozwiązania umowy o pracę była prawdziwa i nie uzasadniała wypłaty odszkodowania, podczas gdy Sąd Okręgowy nie podważył ustaleń Sądu Rejonowego wskazujących na brak udowodnienia przez pozwaną kradzieży (bądź jej próby), która stanowiła podstawę rozwiązania ze skarżącym umowy o pracę bez wypowiedzenia, wskazując, że nie wypowiada się w kwestii kradzieży, ale uważa, że zachowanie skarżącego należy traktować w kategorii ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych; 3) art. 386 § 1 k.p.c., przez zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji, polegającą na uchyleniu go w całości i jednoczesne oddalenie powództwa, podczas gdy rozwiązanie to nie jest znane ustawie, albowiem sąd odwoławczy uwzględniając apelację może zmienić zaskarżony wyrok i orzec co do istoty sprawy wydając orzeczenie reformatoryjne, zaś do uchylenia wyroku pierwszoinstancyjnego może dojść jedynie w razie zaistnienia przyczyn, o których mowa w art. 386 § 2-4 k.p.c.; 4) art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez nieustosunkowanie się do zarzutów apelacji

oraz niewyjaśnienie, które z jej zarzutów i dlaczego uznane zostały za zasadne, a nadto niepoddanie kontroli i ocenie instancyjnej kwestionowanej w apelacji oceny dowodów i ustaleń poczynionych przez Sąd pierwszej instancji, a które to obowiązki pozostają w związku z koniecznością ponownego rozpoznania sprawy w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.), a zatem ponowną oceną merytoryczną w granicach wyznaczonych przez stronę zakresem zaskarżenia, stawianymi zarzutami oraz wnioskami.

Zdaniem skarżącego „w sprawie zachodzi podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej opisana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. jako niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, sprzeczność wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i o zasądzenie od skarżącego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje wyłącznie z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. Dlatego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Spełnienie tego wymogu polega na przedstawieniu odpowiedniego, wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym

skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca celowo wyodrębnił w oddzielnych art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (§ 2). Są to dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odesłanie do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134; z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392). Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest, zatem zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek „przedsądu” ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący ograniczył się wyłącznie do ogólnikowego i hasłowego twierdzenia, że „w sprawie zachodzi podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej opisana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. jako niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, sprzeczność wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni”. Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że powołanie się na przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 10 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem „rażącego”, „ewidentnego”, „kwalifikowanego” lub „oczywistego”, jeżeli nie zostanie

wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587).

Wobec powyższego stwierdzić należy, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia wymienionych wyżej kryteriów z uwagi na brak wskazania jakiegokolwiek przepisu, którego naruszenie miałyby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na „pierwszy rzut oka”. Nie jest wystraszające, co zaznaczone zostało w rozważaniach dokonanych powyżej, zastąpienie wyводу prawnego w uzasadnieniu wniosku samym tylko stwierdzeniem, że doszło do „oczywistego” naruszenia przepisów wymienionych w podstawach skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2019 r., IV CSK 562/18, LEX nr 2741765). Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134 czy z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587). Podkreślenia wymaga, co już zostało wskazane powyżej, że instytucja „przedsądu” ma na celu wyłącznie zbadanie przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytoryczną ocenę skargi kasacyjnej. Tym samym nie jest wystraszające przy powoływaniu się na oczywistą zasadność skargi odwoływanie się do podstaw skargi, ponieważ wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania stanowi odrębnie redakcyjną jednostkę, która musi być kompletna, aby przekonać Sąd Najwyższy, iż w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2019 r., I CSK 768/18, LEX nr 2680272).

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 98 § 1 i 1¹ k.p.c.

[SOP]

[ms]

